శ్రీరమణాశ్రమ గ్రంథమాల

నమో భగవతే శ్రీ రమణాయ

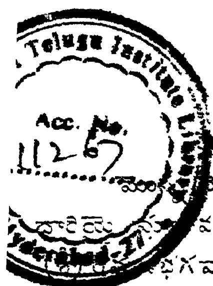
రమణలహరి

శ్రీ నరేంద్రకేసరి ప్రణీతము

ఆంధ్రీకర్త

రామచంద్ర కౌండిన్య

24 - 31. MAY. 1949

Telugu Institute Library
Acc. No. 1127
Hyderabad-27

తొలిపలుకు

[illegible] మొన్నటిదాఁక అరుణాచలక్షేత్రమున దేహ ధారియై [illegible] వకోటికెల్ల భగవద్రూపమున రాజిల్లినాఁడు [illegible] 'భగవానుఁ' డని 'మహర్షి' యని వ్యవహారనామమున స్కందదేవుఁడు. వారి యవతారకాలమున వారిని దర్శించి తత్సన్నిధిని హృదయాబ్ధి పొంగఁగా నేపాల దేశవాసి (శ్రీ) ఉపాధ్యాయ నరేంద్ర కేసరిశర్మ 'గంగాలహర్యాదులవలె '(శ్రీ) రమణలహరి' నామక స్తవమును రచించినాఁడు. దాని నింకొక రమణాబ్జమధుభృంగము రామచంద్ర కౌండిన్యకవి ఆంధ్రభక్తుల కందుబాటులో నుండుటకు ననువదించినాఁడు.

మూలగ్రంథమును అనువాదమును తత్తద్భాషాభిజ్ఞులు చదివి భక్తిరసమును గ్రోలఁగలరు. వస్తువును, రీతిని విషయానుగుణమని మెచ్చక తప్పదు. అయినను భక్తులకు విన్నవించవలసినది ఏ మున్నది? గురుభగవానుఁడు 'శ్రవణమనోనయనామృతావతారుఁడు'.

ఇందు నాభాగ్యము మూలమునకుఁ దెలుఁగు తాత్పర్యము మున్ను వ్రాసియుండుట. ఇపు డీయనువాదకర్త నా సోదరుఁ డగుట. ఎవరియందు భక్తి యుదయించునో ఆ జనమెల్ల భగవత్సేవకు లగుటయం దబ్బుర మేమి?

గురుభగవానుని స్మరించి స్మరించి కరగి కరగి ఆత్మవిస్మృతి గాంచుటకే 'లహరులు' రెండును శాశ్వతముగ విజృంభించునుగాక.

CHECKED

'భిక్షు'

*

వచ్చి రాని కైత వచియింతు నో దేవ
రాక రాని గతి వరమ్ము నొసఁగు
సుకృతి గాకయున్న సుందర రమణుఁ బ్ర
త్యహముఁ బొగడు హృదయలహరి పొంగు.

— రామచంద్ర కౌండిన్య

1-6-49

*

శ్రీ ర మ ణ ల హ రి

శ్లో. యతో జన్మాద్యస్య, ప్రభవతి చ యః కూటనిలయో
ముదా య న్మాహాత్మ్యం ప్రణిగదతి నిత్యం శ్రుతిగణః
శివం శుద్ధం శాంతం నిరవధిసుఖం సత్య మమలం
పరం వందే౽హం త, త్కి_మపి, రమణాఖ్యం చితిమహః. 1

మతో హృత్పద్మే సా వరుణగిరిరాజో ౽ఖిలభువో
య దంతశ్చైతన్యం త దిహ రమణో దక్షిణగతః।
సతాం సర్వేషాం యో హృది హి రమతే స్వాత్మకలయా
నమ స్తస్మై భూమ్నే హృదయరమణా యానవరతమ్. 2

జడం దేహం, నశ్యద్ఘటపటనిభం, చిత్తిరహితం
తతో నాహం త,ద్యస్మిన్హి భవతి సుప్తౌ ప్రతిదినం।
అతః కోహం తత్త్వం త్వితి వరధియా న్వేషితవతః
సతః సోహంస్ఫూర్తి ర్హృదరుణగిరౌ భాతి రమణః.

శ్రీ ర మ ణ ల హ రి

ఏది కూటస్థ మొందు భవాది యాది
దేని తనియక శ్రుతులు నుతించు దాని
సచ్చిదానంద మమలము శాంతశుద్ధ
పరశివ మదేమొ రమణాఖ్యఁ బ్రణతి సేతు. 1

అరుణగిరిరాజు భువనహృత్సరసిజ, మట
దక్షిణాగతంబు రమణచైతన్య మలరు
సకలసద్ధృదులన్ వెల్గు స్వాత్మకలన
హృద్రమణు భూమ నతని భజింతు సతము. 2

జడతనువు, చిద్రహితము, నశ్యంబు ఘటప
టముల పోలిక, సుప్తి నుండనిదె గాన
'నేను'గా; దింక 'నే నెవం' 'డేది తత్త్వ'
మనుచు నెమకెడి సుమతిహృదరుణశైల
మందు రమణుఁడు వెల్గు 'సోహమ్ము'స్ఫురణ. 3

మనః సంకల్పో౽యం త్రిభువనమయో దృశ్యనిచయో
మనస్యైతే సంకల్పా ఇతి శితధియాఽఽలోక్య సతతం।
అహం కో వేత్యంతర్హృది నిజవిమర్శే పరిణతే
చిదానందః సోఽహం స్ఫురతి భగవాం స్తత్ర రమణః. 4

జరాద్యార్తివ్రాతాకులవిషమసంసారజలధే
స్త్రిధా తప్తా జీవా స్స్మరమృగఖగాద్యాన్ కరుణయా।
సముద్ధర్తుం శోణాచలతటనివాసీ కలియుగే
సదానందః సిద్ధో జయతి రమణాఖ్యః సభగవాన్. 5

అహింసాసిద్ధాంతప్రణిహిత దయాధర్మసయుజాం
యతీనాం బౌద్ధానాం జిన దశవలాఖండమతినాం।
యిశూపాస్త్యక్తానాం తదను రమణేశాన భగవన్
జినోఽసి త్వం బుద్ధః క్రమశ ఇహ హీశా మసి రసి. 6

ఖురానధ్యేత్రీణా మిహ జగతి మోహమ్మదగురోః
సమాగచ్ఛంతీనాం శమితమనసేస్లామవిధితః।
ప్రజానాం సంప్రాప్యం యదుత పరమం దైవ ముదితం
ఖుదా చాల్లాహ స్త్వం రమణభగవన్ వ్యోమతనుమన్. 7

త్రిభువనపుదృశ్యచయము సారించు మనసె
సతము మత్కల్పిత మిదన్న శితమతి హృదిఁ
బ్రబలి 'కోఽహం' విచారము పరిణత మయి
యట చిదానందరమణ 'సోఽహము' స్ఫురించు. 4

విద్ధము జరాదు లూర్ముల విషమమైన
సంసృతిని జిక్కి ముక్కాక సంతపించు
నరమృగఖగాది జీవులఁ గరుణ నుద్ధ
రింప వెలసెను శోణగిరిన్ మృడుండె
కలి సదానందసిద్ధుఁ డాఖ్యను రమణుడు. 5

దయయె ధర్మ మహింస; కందె యురు జైన
యతుల, దశబలసద్భక్తియుతులఁ, గ్రైస్త
వులను, రమణేశ భగవంత వెలసి తిచట
సరిగ జినుఁడును బుద్ధ జీససులు నగుచు. 6

అల ముహామ్మదు గురుకృతి నభ్యసించి
శమితమానసులై వచ్చు జనుల కేది
ప్రాప్య మిస్లామసరణి, నా పరమదైవ
తమవు నల్లా ఖుడా వ్యోమతనువ రమణ. 7

పదార్థా నూచే గౌతమమునివరః షోడశతయా
కణాదః సప్తైవే త్యవద దథ వైశేషిక దృశిః ।
పదార్థానా మేషాం త్రిగుణవికృతానా మణుభువాం
పరం పారం బ్రహ్మన్ త్వమసి రమ ణాశేషరమణ. 8

అనాదీ ప్రోక్తౌ హి ప్రకృతిపురుషౌ విశ్వజనకౌ
యయో ర్భేదజ్ఞానా ద్భవతి మనుజో ముక్తపురుషః ।
ఇదం సాంఖ్యం జ్ఞానం సమకథయ దాద్యో తు కపిల
స్త్వమే వైత త్తత్త్వం పరమ మసి కైవల్య రమణ. 9

అహిభ్రాన్తి రజ్జ్వాం, రజతధిషణా శుక్తిపుటకే
యథైవం చిద్రూపే నిరవధిసుఖే విశ్వకలనా ।
ఇతీదం య త్తత్త్వం పరమసుఖదం శాంకరమతే
త దద్వైతం ధామ త్వ మసి భగవత్పాద రమణ. 10

జగ ద్రజ్జే చిత్రే లలితపటమాల్యాదిలసితే
నటా స్త్వేతే సర్వే స్థలజలఖగాః ప్రాణినివహాః ।
మహామాయాఽజా యా చపలచపలా సైవ సునటీ
మహాసూత్రాచార్యో రమణ సకలం త్వం భ్రమయసి. 11

పదియునాఱు పదార్థములఁ బలికె గౌత
ములు నవి కణాదవైశేషికులకు నేడె
త్రిగుణవికృతానుభవములఁ దెగడు పరము
పారమ విశేషరమణ సద్గురిష్ఠ రమణ. 8

ఆదిఁ గపిలోక్తసాంఖ్య మనాసుత్రైన
ప్రకృతి పురుషులు పితలు విశ్వమున కనియు
తత్త్వదంతరవిదులు ముక్తాత్ములనియు
పరమ మాతత్త్వ మీవ కైవల్యరమణ. 9

రజ్జువునఁ బాము శుక్తిని రజత మట్లు
చిత్పరానందమందు వీక్షింప జగతి;
పరసుఖద మిద్ది శాంకరాద్వైత తత్త్వ
పదము నీవేకద భగవత్పాద రమణ. 10

అగు జగద్రంగ మతుల రమ్యార్థభాసి
పోలము లన్నిటఁ బ్రాణులౌ పుత్తలికలు
చపలచపల మహామాయజయును సునటి
సకలము భ్రమించు నీ సూత్రచాలనమున. 11

త్వమగ్ని స్త్వం సోమ స్త్వమసి పవన స్త్వం జలమసి
త్వమర్క స్త్వం పృథ్వీ వియదపి మహాన్తారకగణః ।
తథా విశ్వేదేవా స్త్వమసి వరుణ స్త్వ సురపతి
ర్యమో రుద్రోఽసి త్వం రమణ ధనదో గీష్పతి రసి. 12

జగత్స్రష్టా బ్రహ్మా భవసి భగవన్ సృష్టిసమయే
జగత్త్రాతా విష్ణు స్త్వమసి కిల విశ్వంభరవపుః ।
మహాదేవోఽసి త్వం నిఖిలభవసంహారవిభవ
స్త్రయో హ్యేతే దేవా స్తవ రమణ లీలావిలసితాః. 13

శివ స్త్వం శైవానాం, హరిరసి ముకుందాంఘ్రిసుహృదాం
భవానీ శాక్తానాం, గణపభటకానాం గణపతిః ।
రవి స్త్వం సౌరాణా మసి, హుతవహ స్త్వం హి యజతాం
ద్విజానాం సావిత్రీ వద రమణ కిం కిం న భవసి. 14

మణిద్వీపే నీపోపవనగతచింతామణిగృహే
సమాసీనా పాశాంకుశవరభయాపోహనభుజా ।
త్రినేత్రా రక్తాభా శశధరకిరీటా ఽతులకృపా
స్మితాస్యా కిం న త్వం రమణ భువనాధీశ్వరవధూః. 15

భూజలాగ్నులు వాయువు వ్యోమ మీవు
తరణి సోములు తారకాతతియునీవు
వరుణ రుద్రేంద్రయములును గురువు నీవు
ధనదుఁ డీవు, విశ్వేదేవతలును, రమణ. 12

భవ సృజనవేళ స్రష్టవు బ్రహ్మ వగుచు
విశ్వము వహించి రక్షించి విష్ణుఁ డౌచు
భవహరణవేళ రుద్రవై భవుఁడ వౌచు
నేచి ముల్లీల విలసిల్లె దీవ రమణ. 13

సవిత సౌరుల శైవుల శివుఁడు హరి ము
కుందభక్తుల శాక్తులకున్ భవాని
ద్విజుల సావిత్రి హుతభుక్కు యజనపరుల
గణపభజకుల గణపతి గదవె నీవు
ఎవరి కేమేమి గావు వచింపు రమణ. 14

కడిమిపువ్వుఁదోఁట మణిదీవిఁ గామదమణి
గృహసమాసీన రక్తాభ యిందుముకుట
యతులకరుణాస్మితానన యాత్రినయన
వరభయాపోహనాంకుశపాశహస్త
వీవు గావేమి యాభువనేశవధువు. 15

పితా పాతా నేతా త్వమసి విషమే సాధనపథే
ప్రభో మాతాఽసి త్వం హ్యనుపమదయామూర్తిరమలా
గురుస్త్వం చోద్ధర్తా సుఖరహితసంసారజలధే
స్త్రిరూపో భాసి త్వం రమణభగవన్ తే పదజుషాం. 16

ముముక్షూణాం మాన్యా త్వమసి భగవన్ ముక్తిలతికా
సుఖేచ్ఛూనాం నౄణాం త్వమసి సుఖసోపానపదవీ।
మఖాసక్తానాం త్వం హ్యసి వివృతవైతానకవిధి
స్తపోనిష్ఠానాం త్వం రమణ మహితః సిద్ధిమహిమా. 17

నిరాకారోఽపి త్వం భవసి వివిధాకారవిభవ
స్త్వమద్వైతీ ద్వైతీ నను లససి విశ్వాత్మకతనుః।
త్వమేకో ఽనేకాత్మా స్ఫురసి నిఖిలాకారరుచిరః
ప్రకాశో ఽదృశ్యశ్చ త్వమసి రమణాచార్య భగవన్. 18

విరాడగ్ని ర్విశ్వ స్త్వమసి మహసా జాగ్రతి తథా
హిరణ్యాంతః స్వప్నే భవసి పవన స్తైజస ఇతి।
సుషుప్తౌ వీశ స్త్వం దినకరతనుః ప్రాజ్ఞ ఉదిత-
స్తురీయే ధామ్ని త్వం రమణ హృదయే హ్యోమితి పదం.19

తండ్రి నడిపింప విషమసాధనపథాన,
అనుపమదయామూర్తి నిర్మలమైన జనని
అసుఖసంసృతివార్ధి నుద్ధర్త గురువు
పదజుషుల కీవె యీ త్రిరూపములు రమణ. 16

మోక్షరతులకు సన్న్యాసి ముక్తిలతవు
పరసుఖైషుల ప్రథమసోపానపదము
యాజులకు వ్యక్త కైలాసతాద్రూప్యవిధివి
సత్తపోనిష్ఠితులకు సిద్ధ్యర్థముఁడవు. 17

రూపియే గాకయును బహురూపభాసి;
ద్వైతివై విశ్వతనుత నద్వైతివి; యొకఁడె
సురుచిరానేకరూపవిస్ఫురదనేకుఁ
డప్రకాశుఁడె ప్రవిభాసి యతఁడె నీవు. 18

జాగ్రతి విరాట్టు విశ్వభాస్కరులు రమణ;
కల హిరణ్యాత్మతైజసానిలులు, సుప్తి
నీశ్వరప్రాజ్ఞు లగ్నియు, నీకఁ దురీయ
పదమునన్ హృది నోంకార పదము నీవు. 19

పితా పాతా నేతా త్వమసి విషమే సాధనపథే
ప్రభో మాతాఽసి త్వం హ్యనుపమదయామూర్తిరమలా
గురుస్త్వం చోద్ధర్తా సుఖరహితసంసారజలధే
స్త్రిరూపో భాసి త్వం రమణభగవన్ తే పదజుషాం. 16

ముముక్షూణాం మాన్యా త్వమసి భగవన్ ముక్తిలతికా
సుఖేచ్ఛూనాం నౄణాం త్వమసి సుఖసోపానపదవీ।
మఖాసక్తానాం త్వం హ్యసి వివృతవైతానకవిధి
స్తపోనిష్ఠానాం త్వం రమణ మహితః సిద్ధిమహిమా. 17

నిరాకారోఽపి త్వం భవసి వివిధాకారవిభవ
స్త్వమద్వైతీ ద్వైతీ నను లససి విశ్వాత్మకతనుః।
త్వమేకో ఽనేకాత్మా స్ఫురసి నిఖిలాకారరుచిరః
ప్రకాశో ఽదృశ్యశ్చ త్వమసి రమణాచార్య భగవన్. 18

విరాడగ్ని ర్విశ్వ స్త్వమసి మహసా జాగ్రతి తథా
హిరణ్యాంతః స్వప్నే భవసి పవన స్తైజస ఇతి।
సుషుప్తౌ వీశ స్త్వం దినకరతనుః ప్రాజ్ఞ ఉదిత -
స్తురీయే ధామ్ని త్వం రమణ హృదయే హ్యోమితి పదం.19

తంద్రీ నడిపింప విషమపాథసపథాన,
అనుపమదయామూర్తి నిర్మలమైన జనని
అసుఖసంసృతివార్ధి నుద్ధర్త గుండవు
పదజుషుల కీవె యా ప్రేమాపసులు రమణ. 16

మోక్షరతులకు సన్యాసి ముక్తిలతవు
పరసుఖైషుల ప్రశమసోపానమవు
యాజులకు వ్యక్తచైతన్యకామ్యసిద్ధివి
సత్త్వహానిష్ఠితులకు సిద్ధమూర్తి వగుదవు. 17

రూపియేగాకయును బహురూపభాసి;
ద్వైతివై విశ్వతనుత నద్వైతివి; యొకఁడె
సురుచిరానేకరూపవిస్ఫురదనేకుఁ
డప్రకాశుఁడె ప్రవిభాసి యతఁడె నీవు. 18

జాగృతి విరాట్టు విశ్వభాస్కరులు రమణ;
కల హిరణ్యాత్మతైజసానిలులు, సుషుప్తి
నీశ్వరప్రాజ్ఞు లగ్నియు, నిఁకఁ దురీయ
పదమునన్ హృది నోంకార పదము నీవు. 19

మనో న త్వం, బుద్ధి ర్న భవసి తథా నేంద్రియగణ
స్త్వహంకారో న త్వం, ప్రకృతి రసి న త్వం, న వికృతిః ।
అవిద్యా ఽనాది స్త్వం న భవసి, న దృగ్దృశ్య నిచయ
శ్చిదానంద సత్యం త్వమసి పరమం బ్రహ్మ రమణ. 20

వసిష్ఠో నైవ త్వం భవసి, న తథా గౌతమముని
ర్భరద్వాజో ఽత్రి స్త్వం నహి, బహుమతః కౌశికఉత ।
న వా మారీచ స్త్వం సుభగ జమదగ్ని స్త్వమపి నో
మహా స్సప్తర్షీణా మయి రమణ లోకో త్తర మసి. 21

కలే ర్దోషా న్నానాకలుషమతిపాషండకలితే
విధర్మే ఽస్మిన్ విశ్వేపి బతి తవ వాక్యామృతకణాన్ ।
జనౌఘః సర్వోఽపి శ్రవణబలత స్తృప్తి మయతే
ప్రభావ స్సంపూర్ణ స్తవ రమణ జాగర్తి జగతి. 22

అహో ధ న్యేయంతే, జననవశతో భారతమహీ
హ్యావాచీది గ్ధన్యా తవపదసరోజాంకనవశాత్ ।
శివాకారో ధన్య స్త్వరుణగిరి రుత్తుంగశిఖరో
మహాన్షే యత్ర త్వం విహరసి సతా మాప్త రమణ. 23

ప్రకృతి వికృతు లహంకృతి బలవదింద్రి
యాళి బుద్ధియు మనసు ననాద్యవిద్య
దృక్కు దృశ్యము లిందొక టేని గావు
తత్సదానంద పరమ చిద్విభాస్మి రమణ. 20

సర్వమాన్యులైన సప్తర్షి చంద్రుల
మహసులెల్లఁ గలసి మలయు తేజ
మధిగమించి వెలుఁగు దధికలోకోత్తర
సుభగ రమణ ప్రణతసులభ రమణ. 21

పాదుకలిఁ జేసి పాషండపరమతస్థ
కలుషకలుషమ్ము భువి నీదు పలుకు లమృత
మొలుక చెవివిం దొరఁ దృప్తి తా మోపినంత
సకలజనులును రమణ యీ జగతి నిండి
వరలెడిఁ బ్రబుద్ధమయి నీ ప్రభావగరిమ. 22

భరతభువి ధన్య నీజన్మవశత కమల
చరణముద్రల దక్షిణాశయును ధన్య
సజ్జనావన రమణ సంచారణముల
ద్యుతిగిరియు ధన్య శివరూపతుంగశిఖరి. 23

సురాస్సిద్ధాస్సాధ్యా యమనియమయుక్తాః సుతపసః
సురర్షి బ్రహ్మర్షి ప్రభృతయ ఉతాన్యేచ యమినః ।
ముహూర్తే బ్రాహ్మేతు శ్రుతిమధురనానాస్తుతిపరా
నమంతి త్వాం బ్రహ్మన్ రమణ కరుణాపూర్ణజలధే. 24

స్ఫురచ్ఛాంతిజ్యోత్స్నా తులిత శివకైలాసమహిమా
లసత్కైవల్య శ్రీ హసిత హరినైకుంఠగరిమా ।
విరాగైశ్వర్యాభా సువిజితసుధాసాగరయశాః
కృపాబ్ధేః శోణాద్రౌ జయతి రమణ స్యాశ్రమవరః. 25

కపోలే వామే స్వం కరకమల మాధాయ విమలే
శయాన శ్చోత్తానం క్షితిజగతనేత్రాబ్జయుగళః ।
ఋషిః శాంతః సోఽహంస్ఫురణ పరమానంద ముదితః
శివః పూర్ణః సాక్షీ జయతి రమణః శోణకటకే. 26

స్మితం వక్త్రే శుభ్రం కరకమలముద్రా సుఖకరీ
స్వభావస్థా పాదౌ నిజసహజభావస్థితమనాః ।
వసానః కౌపీనం ధవల మనఘాతాఖిలతనూః
పరాత్మా శోణాద్రౌ రమణభగవాన్ భాతి భయహృత్. 27

యమనియమయుక్ తపస్వులు సనురసిద్ధ
సాధ్యదేవర్షి ముఖులశ్యసంయమనులును
బ్రాహ్మవేళల శ్రుతిమధురముల నుతుల
నిను గృపాపూర్ణజలధి నెన్నెదరు రమణ. 24

శాంతివెన్నెల విరిసి యీశాద్రి మహిమ
కూర్చి కైవల్యలక్ష్మి నైకొంచె గరిమ
ఉరువిరాగాభ యమృతసారోదయశాన
నెసఁ[illegible] తులతూఁగు [illegible] జయించు శోణ
శైలగ కృపాబ్ధి రమణు నాశ్రమవరమ్ము. 25

ఎడమచెక్కిటఁ జేదమ్మి నిడుచు సెజ్జ
నూని యరమేను గన్దమ్ము లాన క్షితిజ
మందు రమణర్షి వెల్గు 'సోహమ్ము' స్ఫురణ
పరమముదితుఁడు శాంతుఁడు పరశివుండు
పూర్ణుఁడును సాక్షియై శోణభూధరమున. 26

అలరు నగుమోము సుఖద కరాబ్జముద్ర
పఱచిన పదాలు సహజభావస్థమనము
ధవలకౌపీన మవధూత తతతమస్సు
లెనసి రమణ పరాత్మ ధీహృతి వెలుంగు. 27

కటాక్షక్షేప స్తే హరతి హృదయధ్వాంత మఖిలం
దయాదృష్టిః పూర్ణా ప్రకటయతి విజ్ఞానమిహిరం।
దదా తీషద్ధాస్యం ప్రణతమనుజా యాత్మపదవీ
మమేయ స్తే ధన్యో రమణమహిమా వాగవిషయః. 28

రకారోఽగ్నిర్బ్రహ్మన్ దహతి సహసా సంచితమలం
మకార శ్చంద్రోఽయం హరతి తపనం సించతి సుధాం
ణకా రశ్చారోఽహం త్యలఘునిబిడాజ్ఞానతిమిరం
విభాతి స్త్వన్నామ్నా జయతి రమణేశాన జగతి. 29

సముద్ధర్తుం లోకాన్ కలిమలహతాన్ తప్తహృదయాన్
సురాణాం సేనానీః సదయ మవతీర్ణ స్త్వ మధునా।
అవేక్ష్య ప్రత్యక్షం రమణభగవన్ త్వా మనుపగా
కవిః కంఠేకావ్యో గణపతిముని స్సూరితిలకః. 30

ప్రసాదా త్సంప్రార్థ్యా దపి సురవరేభ్య స్తవ కృపాం
పరం మత్వా ఛిత్వా తృణమివ విజాజ్ఞాననిగడం।
వినిద్ర శ్చిద్రూపే నిరవధిసుఖే మజ్జతి సుధీః
స పుణ్యానాం మన్యే రమణపరిణామః పరగురోః. 31

దేవరకటాక్ష మడఁచు హృత్తిమిర మెల్ల
నినుచు విజ్ఞానమిహిరుని నిండుకరుణ
అలఁతినగ విచ్ఛిన్నగ్రంథుల కాత్మపదవి
తరముకా దెన్న రమణ నీ ధన్యమహిమ. 28

అగ్ని రేఫ సంచితమల మంత గాల్చు:
నిండుఁడు 'మ' కార మమృతముఁ జింది తపన
గడపును: 'ణ' కార మర్కుఁ డజ్ఞాన మనెడి
చిమ్మచీకటిఁ జీల్చు: జగమ్ములందు
రమణనామవిభూతి యీ రమణఁ జెలఁగు. 29

కలిసిహతి తప్తహృల్లోకములను బ్రోవ
సదయు నవతీర్ణ స్కందు నిన్నెదుటనున్న
రమణభగవాను గని సూరిరాజు మౌని
గణపతి కవీంద్రుఁడును 'కావ్యకంఠు'ఁడయ్యె. 30

సుమనసుల వేఁడ నగు ప్రసాదమును మించు
నీ కృపఁ దలంచి యజ్ఞాననిగళములను
జెఱిచి తృణ మట్లు నిర్ణిద్రనిరవధిసుఖ
చిన్మహమ్మున బుధులు మజ్జితులు రమణ,
అరయఁగాఁ బుణ్యపరిణతి పరమగురుఁడ. 31

అపారే సంసారే విషయమృగతృష్ణాభ్రమితధీ
శ్చిర న్నానాయోనౌ, ప్రబలతర సత్కర్మవశతః ।
ఇదానీం సంప్రాప్తః స్ఫురణకమలం తే భయహరం
మహాన్తే బ్రహ్మాన్తే రమణభగవం స్త్వం హి శరణం. 32

ఫలాసక్తః కుర్వన్ వివిధ మనిశం కర్మ బహుధా
భ్రమ న్నానాతీర్థం భువి బత పఠన్ శాస్త్రనికరం ।
అశాంతః సర్వత్రావిదితనిజమార్గో ఽహ మధునా
శరణ్యం ప్రాప్త స్త్వాం రమణభగవం స్త్వం హి శరణం. 33

జప న్నానామంత్రాన్ స్తవమపి సురాణాం విరచయన్
లిఖన్ యంత్రాణాం స్తోత్రం మతమపి విశన్ వైదిక ముత ।
స్వరూపాజ్ఞానేన ప్రబలతమసాచ్ఛాదితమతి
స్త్వయా భాసాం ధామ్నా సదయ మవలోక్యోఽహ మధునా.

మహామోహే నాహో విషమవిషయా నేవ భజతః
స్వతత్త్వావస్థానం త్యజతే ఉదయో దుర్లభతమం ।
విహాయాంతర్దృష్టిం బహి రవిరతం ధావత ఇహ
ప్రభో క్షంతవ్యం మే రమణ చపల స్యాపచరితం. 35

అత్యసారము సంసారమందు మనసు
విషయమృగతృష్ణ భ్రమియింప వివిధయోని
చరుఁడ ద్భృతతరసుకృతవశాన దొరకె
భయహరపదాబ్జములు భగవంత రమణ
అన్య మెఱుఁగ మహర్షి బ్రహ్మర్షి శరణు. 32

సకలతీర్థాల మునిఁగి శాస్త్రములఁ జదివి
విధుల నెడలేక ఫలముకై విరివిఁ జేసి
స్వస్వరూపము దెలియక శాంతి బలసి
శరణు పొందితి భగవంత శరణు రమణ. 33

మంత్రజపమున సురమహిమాదిరచన
యంత్రలేఖన వైదిక తాంత్రములను
దవిలితిని నైజరూపాజ్ఞతాంధ్యకలిత
మతిని దయఁ జూడనగుఁ బ్రభామహితసద్మ. 34

ఎంత మోహమ్మురా విషమాంతవిషయ
భజనమే చేసితిని దుర్లభనిజతత్త్వ
పదపరిత్యాగ మయ్యె నాయుషయముననె
వీడి లోఁజూపు వెలిఁబరు విషము నెపుడు
అధికచపలాపచరిత మియ్యది క్షమించు. 35

అసారే సంసారే విషయమృగతృష్ణాభ్రమితధీ
శ్చర న్నానాయోనౌ, ప్రబలతర సత్కర్మవశతః।
ఇదానీం సంప్రాప్త శ్చరణకమలం తే భయహరం
మహార్షే బ్రహ్మార్షే రమణభగవం స్త్వం హి శరణం. 32

ఫలాసక్తః కుర్వన్ వివిధ మనిశం కర్మ బహుధా
భ్రమ న్నానాతీర్థం భువి బత పఠన్ శాస్త్రనికరం।
అశాంతః సర్వత్రాఽవిదితనిజరూపో ఽహ మధునా
శరణ్యం ప్రాప్త స్త్వాం రమణభగవం స్త్వం హి శరణం. 33

జప న్నానామంత్రాన్ స్తవమపి సురాణాం విరచయన్
లిఖన్ యంత్రాం స్తాంత్రం మతమపి విశన్ వైదిక ముత।
స్వరూపాజ్ఞానేన ప్రబలతమసాచ్ఛాదితమతి
స్త్వయా భాసాం ధామ్నా సదయ మవలోక్యోఽహ మధునా.

మహామోహే నాహో విషమవిషయా నేవ భజతః
స్వతత్త్వావస్థానం త్యజత ఉదయే దుర్లభతమం।
విహాయాంతర్దృష్టిం బహి రవిరతం ధావత ఇహ
ప్రభో క్షంతవ్యం మే రమణ చపల స్యాపచరితం. 35

అత్యసారము సంసారమందు మనసు
విషయమృగతృష్ణ భ్రమియింప వివిధయోని
చరుఁడ దృఢతరసుకృతవశాన దొరకె
భయహారపదాబ్జములు భగవంత రమణ
అన్య మెఱుఁగ మహర్షి బ్రహ్మర్షి శరణు. 32

సకలతీర్థాల మునిఁగి శాస్త్రములఁ జదివి
విధుల నెడలేక ఫలముకై విరివిఁ జేసి
స్వస్వరూపము దెలియ కశాంతి బలసి
శరణు పొందితి భగవంత శరణు రమణ. 33

మంత్రజపమున సురమహిమాదిరచన
యంత్రలేఖన వైదిక తాంత్రములను
దవిలితిని నైజరూపాజ్ఞతాంధ్యకలిత
మతిని దయఁ జూడనగుఁ బ్రభామహితసద్మ. 34

ఎంత మోహమ్మురా విషమాంతవిషయ
భజనమే చేసితిని దుర్లభనిజతత్త్వ
పదపరిత్యాగ మయ్యె నాయుదయమున నె
పీడి లోఁజూపు వెలిఁబరు విషదు నెపుడు
అధిక చపలాపచరిత మియ్యది క్షమించు. 35

త్రయీ జ్ఞానం యోగ స్త్వితి విదితమార్గత్రయపరా
యథేచ్ఛం గచ్ఛంతు స్వరుచి మనుస్తృ త్యాత్ర మనుజాః ।
అహంతు త్వత్పాదాంబుజ శరణదీక్షా విమల ధీ,
ర్జగ త్సర్వం లోకే రమణ భగవన్ స్వప్నసదృశం. 36

పథః సర్వాన్ హిత్వా భ్రమణపరిత ప్తః శ్రమయుతః
ప్రపన్నో ఽహం భ క్తః పదసరసిజం తే హ్యాభయదం ।
శరణ్యః శక్తో మాం రమణభగవ న్నోద్ధరసి చే
త్త్వ దన్యం కం లోకే శరణ మధునా యామి కథయ 37

నిబద్ధం హృద్గ్రంథిం మమ సపది సంఛేదయ విభో
సమ స్తం సంఛింది త్వ మథ భగవం త్సంశయ మపి ।
క్షయం ద్రాక్ సర్వాణి ప్రణయ మమ కర్మాణి దయయా
పరం త్వం స్వాత్మానం ప్రథయ రమణేశాన హృదయే. 38

త్వ మాత్మా విశ్వేషాం హృదయకుహరే భాసి విమలః
పరాత్మం స్తే దివ్యం పదసరసిజద్వంద్వ మధునా ।
ప్రపన్నోఽస్మి బ్రహ్మన్ గుహరమణ మాం శాధి కృపయా
యథాహం గచ్ఛేయం భవజలధిపారం తవ పదం. 39

'జ్ఞాన యోగ కర్మ'లను మార్గములు మూఁటఁ
దమ రుచించినదారిఁ దత్పరులు స్వేచ్ఛఁ
జనియెదరు, నేనో భవదబ్జచరణశరణ
దీక్ష నిర్మలబుద్ధినై తెలిసికొందు
స్వప్నసదృశమ్ముగా సర్వజగము రమణ. 36

అన్ని దారులఁ దిరిగి నే నలసి సొలసి
వదలితిఁ బ్రపన్నుఁడను భక్తి భవదభయద
పాదకమల శరణ్యుఁడ, వలఁతి వీవె
గావవేని యిఁకేరు లోకమునఁ బ్రోవ. 37

త్వరగ నస్మన్నిబద్ధ హృద్గ్రంథిఁ ద్రెంపు
తీర్పు భగవంత నిఖిలసందేహములను
కర్మ సర్వము సదయ సంక్షయ మొనర్పు
హృదిని వెలయింపు పరు రమణేశ నిన్ను. 38

విశ్వహృద్గుహ నాత్మవై వెలుఁగు విమలు
నిను బరాత్ముని జరణవనేజయుగళిఁ
గొలుతు నెటుసేర్చెదో నన్ను గుహ రమణుఁడ
భవజలధిపారమైన త్వత్పదము కృపను. 39

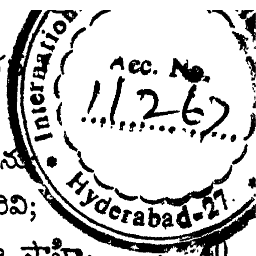
అహం దైన్యాగార స్త్వమసి విభవానాం జననభూః
మహామూఢో౽హం త్వం హ్యసి నిఖిలవిజ్ఞాననిలయః ।
పిపాసాక్రాంతో౽హం త్వమసి శివపీయూషలహరీ
గురు స్త్వం శిష్యో౽హం రమణభగవన్ పాహి దయయా. 40

కరాలే సింహాస్యే యది పతతి హా ప్రాణినికరః
ప్రణష్టో, నిర్జీవో భవతి వికలశ్చ ప్రకృతితః ।
తవాచార్య స్త్వైనం హ్యతులకరుణాదృష్టికలయా
భవే న్నష్టో జీవో భువి, రమణ మన్యే౽ద్భుత మిదం. 41

ముముక్షు ర్జిజ్ఞాసు ర్య ఇహ మనుజః పూర్వసుకృతైః
శ్వపాకో గోరుండో యవనకులజో వా భవతు కిం ।
స యాతి త్వద్వక్త్రప్రసర దుపదేశాత్మసుధయా
పరం మృత్యోః పారం రమణ తవ సామ్యంచ భజతి. 42

సభాష్యం సిద్ధాంతం తవ మహితసద్దర్శనగతం
హృదా పాయం పాయం రమణభగవన్ పండితగణః ।
ప్రహృష్ట స్తృప్తాత్మా భవతి గతసందేహతిమిరో
న కస్మై త్వద్వాణీ దిశతి శివకై వల్యపదవీం. 43

దైన్యములగూడు నేను, అత్యంతవిభ
జననభూమివి నీవు; విజ్ఞానసకల
సద్మ మీవు, మహామూఢజనుఁడ నేను
అతిపిపాసార్తుఁడను, శివామృతలహరివి;
రమణ గురుఁడవు, శిష్యుఁడ; త్రాహి పాహి. 40

International ... Hyderabad-27
Acc. No. 11267

సింహదంష్ట్రికఁ జిక్కిన జీవినిచయ
మీల్గు టది యేమి వింత! ప్రకృతివికలుఁడు
జీవుఁ డాచార్యరమణు నశేషకరుణ
నిండుచూపులఁ దేలి నష్టుండు జగతి. 41

యవన శునకాద గోరుండునైనఁ బూర్వ
సుకృతి జిజ్ఞాసులును తితీర్షు లయిరేని
నీ వదన మొల్కు నుపదేశభావసుధను
మృతి దరింతురు రమణ సాదృశ్య మెనసి. 42

మహిత 'సద్దర్శన'స్థము సహితభాష్య
మైన భవదీయసిద్ధాంత మాత్మహృదిని
త్రావి తమిదీర ముదమార దళితసంశ
యాంధ్య మగుఁ బండితాళి ప్రభాద్రిరమణ
వాణి నెవ రందుకొనరు [illegible] 43

కుతోఽయం సంసారః ప్రభవతి, కుతోఽజ్ఞానతిమిరం
కుతో జీవేశానాం, భవతి కథ మద్వైతధిషణా ।
స్వతత్త్వస్య జ్ఞానే కి మిహ గురుశిష్యత్వకథనం
చిదానందాకారే జయతి రమణే శ్రీభగవతి. 44

అనిత్యేలోకేఽస్మి న్నసుఖభరితేఽవాప్య జననం
పరం నిత్యం సత్యం హృదయరమణం శాశ్వతసుఖం ।
భవంతం ప్రాప్తా యే రమణభగవన్ పుణ్యపురుషాః
కృతార్థత్వం తేషాం కథమివ, కవీంద్రః కథయతు. 45

విదిత్వాయం దేవం తరతి భువి మృత్యుం తనుధరో
యతో నాన్యః పంథా ఇతి భణతి ముక్త్యై శ్రుతిరపి ।
త్వమేవాయం దేవో హృదయరమణః సర్వజగతాం
మహాత్మం త్వంపూజ్యో జగతి మహిమా తే విజయతే. 46

వినా స్వాత్మజ్ఞానం క్వచన మనుజః కోఽపి విమలాం
కదాచి ద్వ్యా త్యుర్వ్యాం కథమపి న నిర్వాణపకవీం ।
ఇతి జ్ఞానజ్యోతిః ప్రకటితవతో భారతభువి
ప్రభా తే బ్రహ్మాండే రమణ లస తీశానయశసా. 47

కలిగె నెచట సంసార మజ్ఞానతమము
జాతు లెటు లీశజీవు లద్వైతధిషణ
యెట్లు; నిరవధి సుఖ చిదాకృతి రమణులు
నైజతత్త్వజ్ఞతను నేను రాజిలంగ
వాదిలంగ నేమి గురుశిష్యభావవీధి. 44

అసుఖభరిత మనిత్య మీ యవని పుట్టి
సత్య, శాశ్వతసుఖు, పరు నిత్యు నిన్ను
హృద్రమణుఁబొందు గరిమ లభించె నెవని
కతఁడు పుణ్యుఁడు, తత్కృతార్థత యదెంతొ
సత్కవీంద్రుఁడె వర్ణింపఁ జాలుఁగాక. 45

'తెలిసి యే దేవు దేహి మృతిన్ దరించు
నెందుచే 'నాన్యపథ'మని యెన్ను శ్రుతియు
ముక్తిపరముగ, నా హృదామోదకారి
దైవ మవు విశ్వసంపూజ్యతను మహాత్మ
నిఖిలజగముల వెలుఁగొందు నీమహిమలు. 46

తన్నుఁదెలియని నరుఁ డెవ్వఁ డెన్నఁ డెందుఁ
బడయ లేఁడని విమల నిర్వాణపదవి
జ్ఞానమహము భారతభువిఁ జాటు నాత్వ
దాభ యీశానకీర్తి బ్రహ్మాండభాసి. 47

అహం బ్రహ్మాస్మీతి శ్రుతిహృది వచ స్త త్వ మసి చే
త్యయం హ్యాత్మా బ్రహ్మేత్యపి గదిత మిత్థం య దమలం।
చిదానందః సత్యం త దసి రమణబ్రహ్మ పరమం
హ్యహం త్వం, త్వం చాహం నను,రమణ నానా స్తి కిమిహ 48

పరం బ్రహ్మానందం విమల మనఘం శాశ్వత మజం
శివం పూర్ణం శాంతం పరమశుభరూపం హ్యభినవం।
ప్రపంచాతీతం శం త్రిగుణరహితం నిత్యముదితం
మహర్షిం వందే శ్రీరమణభగవంతం హృది ముదా. 49

నమ స్తే పూర్ణాయ త్రిభువనమయా యాఖిలవిదే
నమ స్తే నిత్యాయ ప్రకృతిరహితా యాత్మమహసే
నమ స్తే శుద్ధాయ ప్రణతజననాథాయ విభవే
నమ స్తే భూమ్నే శ్రీరమణగురవే శ్రీభగవతే. 50

నమోమహ్యం కర్త్రే నిఖిలభువనాధారవపుషే
నమోమహ్యం జ్ఞాత్రే వయునమయరూపాయ కవయే।
నమోమహ్యం ధాత్రే నగవరనివాసాయ మునయే
నమోమహ్యం భర్త్రే హృదయరమణా యేహ సతతం. 51

'తత్త్వమసి' 'అహం బ్రహ్మాస్మి' 'తానె యాత్మ
బ్రహ్మ' మని శ్రుతిసార మెవ్వని వచించె
తత్సదానంద పరమ చిద్బ్రహ్మ రమణ
యేల నానాత్వ? మీవె నే నేనె నీవు. 48

ముదితహృదిఁ గొల్తుఁ బరు నిత్యముదితు విమలు
ననఘు శాశ్వతు నజు పూర్ణు నభినవు శివుఁ
ద్రిగుణరహితు బ్రహ్మానందుఁ ద్రిజగదధికు
శాంతు శుభరూపు సుఖు భగవంతు రమణు. 49

విశ్వమయ పూర్ణ సర్వజ్ఞ వినతి నీకు
ప్రణతి యాత్మప్రభా నిత్య ప్రకృతిరహిత
ప్రణతజననాథ శుద్ధ వైభవసమగ్ర
రమణగురు భూమ భగవంత ప్రణతి నీకు. 50

ప్రణతి కర్త, విశ్వాధారవపువునకును
ప్రణతి జ్ఞాత, ప్రజ్ఞానరూపమ్మునకవికి
ప్రణతి ధాతకు, వరశైలవాసిమునికి
ప్రణతి భర్తకు హృద్రమణునకు నాకు. 51

విశేషార్థా లక్ష్మీ నరపతిమృగేంద్రేణ భణితా
పునానా స్వాత్మానం రమణలహరీయం విజయతే।
అనేన స్తోత్రేణ స్మరతి రమణం యః శుభమతిః
ప్రసాద స్త స్యాస్య ప్రవహతి పర స్యాఖిలగురోః. 52

శ్రీ రమణార్పణమస్తు

రమణలహరి కేసరి నరేంద్రకృతి లఘ్వి
స్వాత్మపావనకరి విశేషార్థ యుక్తి
శుభమతి యెవండు రమణు నీస్తుతి స్మరించుఁ
బరగురుప్రసాద మతనికై పొరలి పొంగు. 52

శ్రీ రమణార్పణమస్తు

త్రివేణి ప్రెస్,
మచిలీపట్టణము